

De Postrijder der provincie Limburg

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. «
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per
drukregel.

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÈR, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

TONGEREN, DEN 1ste MAART.

NIEUWJAARSGIFTEN AAN PIUS IX.

9de LIJST.

Bedrag der vorige lijsten	fr. 5121,72
Hubertina Systemans, dienstmeid te Namen	5,00
Elisa Luyten, dienstmeid te Namen	5,00
PAROCHIE RUTTEN.	
De heer graaf de Grunne	50,00
De heer pastoor	25,00
De heer kapelaan	5,00
F. Mulleners	5,00
G. Mulleners	5,00
Anna Engelborghs	10,00
G. Fransen	5,00
W. Fransen	5,00
J. Fransen	5,00
W. Fransen	5,00
Kinderen Frankan	5,00
W. Franken	5,00
J. Moës	5,00
W. Pasque	5,00
W. Picard	5,00
W. Fougare	5,00
A. Fossoul	5,00
De andere parochianen	73,00
Totaal voor Rutten, fr. 250,00.	
Total	5559,72

Men begint hoe langer hoe meer de goddelooze strekkingen van het liberalisme te zien; de secte ontmaskert zich.

Men zou zeggen, dat er een ordewoord uit de francmaçons logie gekomen is, om met verdubbelde woede en gramschap het catholicisme aan te randen, te betichten, te bezodden. Men ga al de redevoeringen na, door de zoogenoemde « liberalen » dezer dagen in de Kamer uitgesproken over de kwestie van het onderwijs, en men zal bij den eersten oogslag zien dat er een nieuw stelsel aangenomen is om storm te loopen.

Het was voornamelijk M. Bergé, die de stem tegen het godsdienstig onderwijs in de scholen liet hooren. Men kent den vrijdenker van Brussel: zijne leus is: « Oorlog aan den godsdienst, vervolging der geestelijkheid. » Voor M. Bergé is elke school waar de naam van God uitgesproken, waar de christene zedeleer onderwezen wordt, slecht.

Hij zegde dit wel niet in duidelijke bewoordingen, want hij weet, dat hij het openbaar gevoelen tegen zich zou hebben; maar wie, gelijk hij, de school van Gatti de Gamond voorstaat en beschermt, heeft geen ander doel. M. Bergé hoopt, dat de toekomst voor zijn

stelsel is. Vergeefsche hoop! gelijk Mgr de Haerne hem terecht heeft opgemerkt. Een onderwijs zonder godsdienstige beginselen, heeft geene kans, ooit in België wortel te schieten, en bijaldien de officieele lagere scholen in 't land bijval vinden, is dit enkel en alleen, omdat het den ouders onder dit opzicht, door de wet van 1842, de gewenschte waarborgen geeft. Een onderwijs zonder godsdienst, is dit niet zwanger van de grootste gevaren, niet alleen voor de families, maar voor den ganschen Staat? Ware het niet eenen weg openen aan nieuwe Communards, een tweede treuspel voorbereiden, waarin de petroul en de moord de voornaamste rollen zouden vervullen?

Wat zullen zij in de plaats stellen van het godsdienstig onderwijs? De loochening; — van de eene loochening tot de andere, zult gij er toe komen, het goede, den plicht, het recht, de deugd te loochenen... Of zou het nieuw liberaal onderwijsprogramma mogelijk dat zijn van de vrijdenkerij? Het ware schoon!

De *Liberté*, van Brussel, gaf ons nog onlangs een schoon specimen van de denkbeelden dier secte: de verheerlijking der Commune van Parijs; de versmading der katholieke liefdadigheid in den persoon van eenen harer edelste en verhevenste vertegenwoordigers: St-Vincent-a-Paulo! de versmading zijner heldhaftige navolgers, de nooit volprezene Zusters van St Vincent, die hun leven opofferen aan 't onderwijs der behoeftige jeugd... Men ziet het duidelijk: de priester, en met hem: God uit de school. Dit is de eerste stap. De tweede, als die ooit in België zouden kunnen gedaan worden, zijn: Geen godsdienstig onderwijs, ook niet in de kerk!

Wij beklagen er ons niet om, integendeel! dat het liberalisme eindelijk laat zien wat het is. Al te lang toch huichelde het eene verkleefheid voor den godsdienst dien het inderdaad maar met zijnen haat zoekt te vervolgen. Het liberalisme toont allengskens, geheel en al slaaf te zijn van den eerloozen Voltaire!

Men leest in den *Journal de Bruxelles*:

De heeren Rogier, Bara, Bergé en al de redenaars der linkerzijde, bevestigen openlijk, dat de Belgische grondwet veroordeeld is door den Paus, en dat de Belgische katholieken niet getrouw kunnen blijven aan hunnen eed, zonder ketters te zijn en zich aan den banvloek bloot te stellen. Welnu, in 1871, bij het ontvangen eener deputatie van Belgen in bijzonder gehoor, zegde de Heilige Vader:

« Wij bidden voor België, dat zijne ver-

van was, is in weinige dagen voor immer vernietigd!

— Eugenius, Eugenius, bracht mevrouw Bergen smartelijk getroffen hietegen in, nog is er niets geschied en daarom ook niets verloren. Kom met ons naar huis, Anna zal dezen vreemdeling niet wederzien en binnen korten tijd zal zij die kennismaking vergeten zijn, welke gij nu vrees dat reeds zulk een diepen indruk op het hart van het jeugdige meisje heeft gemaakt.

— En wanneer het nu toch eens te laat was? zegde Sittag weder, mevrouw Bergen bij de hand vattende, als om haar tot langer blijven te noodigen; wanneer de wederzijdsche genegenheid in deze jeugdige harten reeds wortel had geschoten, zoudt gij die dan willen ontrukken, op het gevaar af dat Anna's hart daanover verkijpen zou? Zoudt gij het zoo onnatuurlijk vinden, als deze twee jonge lieden elkander liefde toedrogen en zoudt gij ze dan met geweld willen scheiden? O mijne vriendin, welke zaligheid mij het bezit van Anna ook beloofde, nimmer zou ik hetzelve toch alleen aan overreding te danken willen hebben! Is Anna voor mij verloren, dan koester ik nog slechts den wensch, dat zij gelukkig moge wezen.

Men maakte zich nu tot vertrekken gereed en mevrouw Bergen wist het zoo in te richten dat zij op het smalle voetpad steeds naast van Schilder ging, wien het daardoor onmogelijk werd om Anna te naderen, terwijl deze zijwijd voortging naast den dokter, die ook in geene stemming verkeerde om een geregeld gesprek te beginnen. Zoo wandelde het kleine gezelschap tamelijk in stilte naar huis. Bij den ingang nam mevrouw Bergen afscheid van de heeren, waarna zij met Anna binnenging.

Ten hoogste verbaast over de koelheid der anders zoo vriendelijke vrouw, die hem zoo min tot binnen treden als tot een later bezoek had

» kleefheid laat zien aan den Heiligen Stoel; » ik zegden het bijzonder, en wensch dat het » niet verandert wat het heden heeft. »

't Is de eerste maal niet dat de Heilige Vader zich in dien zin uitdrukt. In 1846 was de heer de Haerne door Pius IX ontvangen. Deze eerv. priester was vergezeld, in dit pauzelijk gehoor, door den eerv. heer Labis, thans kanunnik in de kathedrale van Doornik, en door den heer Desmaisière, belgische legatie secretaris bij den H. Stoel, en op dit tijdstip de bedieningen van bijgevoegd minister vervullende.

Welnu, ziehier, nopens dit gehoor bijzonderheden, die wij ontleenen aan eenen brief, gestuurd aan de *Indépendance* door den heer de Haerne, en die bewijzen, dat wij, zonder den banvloek te verdienen, getrouw aan onze grondwet kunnen blijven. Het is de heer de Haerne die spreekt, en hetgeen hij schrijft, zegde hij op zekeren dag in de Kamer, antwoordende op onbillijke aanrandingen van den heer Frère:

« Toen in 1846 ik mij te Rome bevond, gewardigde de H. Vader mij een gehoor te verleenen, in 't welk hij, met de vriendelijkheid en vaderlijke goedheid, die hem onderscheiden, mij wel wilde spreken van politieke kwestien, alsdan aan 't dagorde, en in 't welk hij, in 't bijwezen van twee Belgische getuigen, die ik des noods zou kunnen noemen « zonder eenige hoegenaamde voorbehouding, » den lof van onze instellingen uitsprak. Hij » zegde mij: Ja, gij hebt de vrijheid in België, » niet deze vrijheid van naam, zoo als zij in » andere landen bestaat, maar eene wezenlijke » vrijheid. Wij zien er het bewijs van, onder » andere, in de ontelbare gestichten van lief- » dadigheid en onderwijs, die sedert 1830 als » bij tooverslag in België opgekomen zijn. »

STADS- EN PROVINCIE NIEUWS.

Ondanks het slechte weder, had de cavalcade ingericht door de sociëteit der jonge lieden verleden dinsdag een zeer groot getal vreemdelingen naar de stad getrokken. De cavalcade, ofschoon zij om zoo te zeggen in eenige dagen tijd in allergrootsten haast had moeten ingericht worden, heeft niets te verlangen gelaten. Deze goede uitslag is grootelijks te danken aan de jonge sociëteit van fanfaren die uit eigen beweging hare medewerking aan de inrichters der cavalcade geleend hebben en vooral aan de muziek sociëteit van Rutten die met zoveel bereidwilligheid de uitnodiging der *Union* beantwoord heeft om die zoo veel heeft bijgedragen om het feest te doen gelukken. Wij bedanken hen allen, in naam onzer medeburgers.

uitgenoodigd, bleef Benno eenige minuten bewegeloos staan. Zou mevrouw Bergen wellicht zijne toenadering tot Anna heden hebben opgemerkt en deze zoo zeer afkeuren dat zij hem van haar verwijderd wenschte te houden? Deze gedachte bracht zijnen geest in groote verslagenheid en deed hem besluiten om terstond tot handelen over te gaan door aan mevrouw Bergen zijne genegenheid voor Anna te openbaren en hare hand te vragen. Hij achtte het best om deze aanvraag schriftelijk te doen en spoedde zich daarom naar zijn logement te Weggis, om daar den gewichtigen brief te gaan schrijven.

In den namiddag van denzelfden dag, zat mevrouw Bergen in haar kabinet en keek peinzend voor zich. Dit kleine, slechts door een raam verlichte vertrek, was met eene deur van de zaal afgescheiden en diende uitsluitend ten gebruik van de vrouw des huizes, die zich daar steeds op hield wanneer zij wenschte alleen te zijn, of wanneer zij te schrijven had, doch die nimmer een bezoek in deze kamer ontving. Zelfs Anna moest, wanneer eene of andere gebeurtenis het noodzakelijk maakte om hare moeder in haar kabinet op te zoeken, altijd zacht aankloppen, wanneer zij zich in hetzelve afgezonderd had, waaruit dus wel op te merken valt, dat zij daar niet gaarne gestoord werd.

Toen Anna nog in de kinderjaren verkeerde, was dit kabinet haar steeds zeer onbehagelijk voorgekomen. In het eerst had het de nieuwsgierigheid der kleine wel opgewekt, waarom zij zich in dit vertrek niet vrijelijk mocht bewegen en haar spelgoed er in uitstallen; toen het haar later eens werd toegestaan eenige oogenblikken met hare moeder aldaar te vertoeven, had het zich in dit kabinet bevindende portret van een oud, er somber uitzienend man, haar een gevoel van hevigen angst en schrik ingeboezemd. Dit portret stelde den vader van mevrouw Bergen

De Damen van het werk van Onze Lieve Vrouw hebben een groot getal sargien teo geschenke gegeven aan de armen bijgestaan door het genootschap van den H. Vincentius a Paulo. Verleden maandag hebben zij ook eene groote uitdeeling van brandkolen gedaan aan al deze families.

Eer en dank aan deze liefdadige dames. Dat God hen beloone voor hunne mildadigheid jegens den armen welken zij zoo krachtig ter hulp komen.

Zondag 9 maart aanstaande, onder de mis van half twaalf, zal de Eerw. heer Dupont, deken van St-Barthelemi te Luik een weldadigheids-sermooon prediken in Onze Lieve Vrouw kerk te Tongeren, ten voordeele der armen bijgestaan door het genootschap van St-Vincentius a Paulo.

Alle onze medeburgers, wij twijfelen er niet aan, zullen den welsprekenden redenaar willen gaan hooren en tevens bijdragen tot bijstand der armen.

Hof van assisen van Limburg.

De sessie van het hof van assisen der provincie Limburg is verleden maandag te Tongeren geopend geworden, onder voorzitterschap van M. Wagemans, raadslid bij het hof van beroep van Luik.

Twee zaken zijn aan het hof voorgelegd. Pieter-Hendrik Daniels, oud 26 jaren, landbouwer, geboren en woonachtig te Beeringen, verscheen voor het hof onder beschuldiging van den 15 december 1872, eenen vrijwilligen doodslag begaan te hebben op de persoon van Pieter Hendrik Willems. Ziehier de voornaamste feiten die den betichten ten laste gelegd werden.

Den 15 december van verleden jaar, omtrent 1 uur 's middags, waren eenige inwoners van Beeringen en der omstreken vereenigd in de herberg gehouden door Antoon Daniels, in het gehucht Sluiseheide, gemeente Beeringen. Onder hun bevond zich Pieter-Hendrik Daniels, zoon van den herbergier, August Oyen, Jan Vinkens en de twee gebroeders Felix en Pieter-Hendrik Willems. Men speelde er met de kaarten; de verspeelder moest het gelag betalen. Auguste Oyen verloor de eerste partij; hij betaalde. Daarna verloor Jan Vinkens. De speelders kwamen overeen dat deze laatste zijne schuld zou betalen in eene naburige herberg gehouden door Louis Hulsmans in de drie pistolen. Het gezelschap begaf zich daar naar toe en Jan Vinkens wilde te drinken betalen. Maar Auguste Oyen hem gezegd hebbende dat men zijnen drank niet begeerde, ontstond er een kraakeel gedurende hetwelk er verscheidene malen met de ruist op tafel geslagen werd. De betichte Daniels naderde Felix Willems en zeide hem: « Het moet niet lang meer duren, zoo niet » moeten zij afwachten wat er van komt. » Eenige oogenblikken later was Daniels aan het

voor, wien zij zoo innig had lief gehad. Het was door een bekwam schilder in Rome vervaardigd en van eene treffende gelijkenis. Wanneer echter de moeder deze gelijkenis roemde, zag Anna steeds met zekeren tegenzin het portret aan, waarvan de buitengewoon sombere oogen onder de zwarte borstelige wenkbrauwen altijd eenen bijzonder onaangenaamen indruk op het meisje teweeg brachten.

Nadat zij heden morgen door Sittag op het gevaar opmerkzaam gemaakt was, dat Anna's hart zich wel aan den jongen vreemden man hechten kon, was mevrouw Bergen nog niet tot het besluit gekomen op welke wijze zij dit gevaar het beste zou kunnen afwenden. Nog steeds ontrak haar het geloof dat er eene wezenlijke liefde bij het meisje ontkeemd was en zij hield het dan ook niet voor raadzaam om er met haar over te spreken, daar zij vreesde hierdoor wellicht een gevoel bij haar op te wekken dat nu geheel sluimerde. Evenmin vond zij het ook een geschikten tijd om Sittag's wenschen aan Anna konbaar te maken, wenschen die door de moeder zoo zeer begunstigd werden, omdat zij zoo gaarne eene verbintenis van het geliefde meisje met den zoo hoog geschatten vriend zoo verwezenlijkt zien. Schilder's mocht het huis niet meer betreden, dit stond reeds vast, want Anna's blozen, toen hij haar des morgens den kranen opzette, was mevrouw Bergen toch niet ontgaan en zij was nu aan het overleggen wat wel het best zou zijn, of den jongen man te verbieden haar te bezoeken, ofwel met Anna eene kleine reis te ondernemen en haar op deze wijze voor eenigen tijd van hier te verwijderen, terwijl dan bij hare terugkomst de vreemdeling reeds lang vertrokken zou zijn.

Terwijl mevrouw Bergen er nog over nadacht, welke van deze beide plannen om Anna aan Schilder's nabijheid te onttrekken het geschikste

DE SCHERPREGHTER.

EEN VERHAAL NAAR HET HOOGDOITSCH.

(5^e VERVOLG.)

Mevrouw Bergen volgde met hare oogen de richting van Sittags blik en zag in 't eerst met eenen vriendelijken lach naar de schoone groep. Op eens echter was het haar, of de sluijer die hare oogen beneveld had, werd verscheurd, op eens kwam zij tot het begrip van Sittags' ontstemming en te gelijk tot het vermoeden, dat deze wel eenige gegronde reden kon hebben. Zij beheerschte zich echter terstond, trachtte den in haar opkomende argwaan te onderdrukken en haren beschermeling nader tredende, zeide zij bemoedigend:

— Eugenius dat is slechts kinderspel, hecht toch geene betekenis aan die bloemen-verkwisting.

— Kinderspel? herhaalde Sittag met bitterheid. O geëerde vrouw, dit kinderspel schijnt mij toe reeds in hoogen ernst te zijn verkeerd en den wensch van mijn hart geheel verijdeld te hebben. Een ongelukkig voorgevoel deed mij reeds op den dag, toen het onweder dien vreemdeling onder uw dak voerde, tot u spreken, over het gevaar dat er voor mij bestond, wanneer Anna eens kennis zou maken met een man die in leeftijd met den haren overeenkwam, daar zij dien man dan natuurlijk al licht haar hart kon schenken, en vooral nog wanneer het haar onbekend bleef dat er reeds iemand bestond die meende eenige aanspraak op dat hart te mogen maken. Bijna in hetzelfde oogenblik toen ik mijne vrees uitsprak, is zij reeds bewaarheid, en de hoop die ik sedert jaren in mijn binnenste gekweekt heb en waar het geluk van mijn leven afhankelijk